

Edmund Giejbowicz, Aleksandra Chlebicka

Wspieranie innowacyjności we Wspólnej Polityce Rolnej

Supporting innovation in the Common Agricultural Policy

Zgodnie z dokumentami strategicznymi Unii Europejskiej podstawą zrównoważonego i inteligentnego wzrostu gospodarczego ma być innowacyjność. W związku z tym, w nowej perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2014-2020, innowacyjność promuje się poprzez nowe działania i dodatkowe finansowanie. W artykule dokonano analizy krytycznej obecnie funkcjonujących i planowanych działań w ramach Wspólnej Polityki Rolnej wspierających innowacyjność.

Wstęp

W dyskusji nad pożądanym kształtem europejskiej polityki rolnej dominuje konsensus co do konieczności wspierania zrównoważonego rozwoju, który zakłada harmonię pomnażania dóbr z wydolnością ekosystemów tak, by te ostatnie nie utraciły zdolności do odnowy. Jednocześnie w obliczu silnego wzrostu globalnego popytu na żywność, towarzyszącemu rosnącej liczbie ludności na świecie, pojawia się presja na konieczność zwiększania wielkości produkcji. Wzrost podaży w sytuacji kurczących się zasobów naturalnych (zwłaszcza wody) i ograniczonych czynników produkcji (zwłaszcza ziemi) może mieć miejsce za sprawą zwiększania efektywności gospodarowania. Zgodnie z dokumentami strategicznymi Unii Europejskiej, sposobem na zapewnienie zrównoważonego i inteligentnego wzrostu w gospodarce unijnej, w tym także w rolnictwie, ma być innowacyjność.

Artykuł przygotowano na podstawie analizy dokumentów unijnych dotyczących polityk wsparcia innowacyjności oraz przeglądu literatury z tego zakresu. Szczegółowo przeanalizowano propozycje wsparcia innowacyjności na obszarach wiejskich w nowym okresie programowania 2014-2020. Na wstępie artykułu przedstawiono argumentację na rzecz wspierania innowacyjności w rolnictwie oraz ograniczenia, jakie wiążą się z wprowadzaniem innowacyjności i jej promowaniem w tym sektorze. Następnie podjęto próbę umiejscowienia innowacyjności w polityce unijnej, ze szczególnym uwzględnieniem polityki badawczej i polityki rolnej. W dalszej kolejności przedstawiono dotychczasowe instrumenty wspierające innowacyjność w ramach WPR oraz odniesiono się do projektowanych w nowej perspektywie finansowej UE rozwiązań w tym obszarze.

Przyszłość rolnictwa a innowacyjność

Przewiduje się, że światowe zapotrzebowanie na żywność wzrośnie do 2050 r. o 70 % (FAO)¹. Tak drastycznemu wzrostowi globalnego popytu na żywność towarzyszyć będzie gwałtowny wzrost popytu na paszę, włókno, biomasę i biomateriał. To nieuchronnie uruchomi reakcję podażową ze strony rolnictwa UE, które jest jednym z największych dostawców zaopatrujących globalne rynki rolne². Wzrost produkcji musi iść również w parze z większą efektywnością ekonomiczną producentów rolnych, którzy w ciągu ostatniej dekady odnotowali zmniejszenie udziału w wartości dodanej w łańcuchu dostaw żywności. Przez ostatnie dziesięciolecie w rolnictwie odnotowano znaczny wzrost wydajności; w ostatnich latach w krajach rozwiniętych trend ten jednak zwolnił. Ponadto, wzrost osiągnęto po części poprzez wywieranie poważnej presji na zasoby naturalne i na środowisko.

W rolnictwie i leśnictwie dokonano znacznych postępów w zakresie godzenia produkcji z koniecznością gospodarowania zasobami naturalnymi w sposób zrównoważony i chronienia środowiska naturalnego. Te pozytywne zmiany mogą być jednak osłabione oczekiwanym wzrostem produkcji rolnej w wyniku wzrastającego popytu globalnego. Jeżeli wzrost ten zostanie zrealizowany przy użyciu obecnych rozwiązań, spowoduje to dalszą degradację zasobów naturalnych i środowiska naturalnego. Bez szerokiego wdrażania innowacyjnych rozwiązań unijne rolnictwo stanie wobec trudności związanych ze zwiększaniem produkcji przy jednoczesnym zapobieganiu dalszej degradacji zdolności produkcyjnych i zasobów naturalnych, w szczególności gleby, wody i usług ekosystemowych³.

Zainteresowanie innowacjami i procesami innowacyjnymi nie straciło na znaczeniu odkąd Schumpeter wykazał ich znaczenie jako czynnika rozwoju i konkurencyjności przedsiębiorstw. Obecnie traktuje się innowacyjność jako sposób na podnoszenie konkurencyjności całych sektorów i gospodarek⁴. Definicje innowacji i innowacyjności w bogatej literaturze z tego zakresu są różne i zależą często od przyjętej przez autorów płaszczyzn analizy. Reasumując, można stwierdzić, że za innowacje uznaje się wszelkie zmiany jakościowe charakteryzujące się nowością i oryginalnością w skali świata, regionu, kraju, branży lub przedsiębiorstwa. Ekonomicznym rezultatem udanej innowacji jest poprawa efektywności funkcjonowania przedsiębiorstwa.

Istnieją różne klasyfikacje innowacyjności w zależności od przyjętego kryterium. Z punktu widzenia praktycznego najbardziej trafny wydaje się podział zaproponowany przez OECD⁵. Według tej metodologii są cztery podstawowe grupy innowacji:

- produktowe – dotyczą wprowadzenia nowego produktu czy usługi lub znaczącego ich ulepszenia w odniesieniu do cech lub przeznaczenia;

¹ Agricultural Outlook 2012. OECD-FAO

² Rolnictwo unijne odpowiada za 18 % światowego wywozu żywności, jego wartość wynosi 76 miliardów EUR.

³ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa, COM(2012) 79

⁴ W. Popławski: Wiedza w innowacyjnym przedsiębiorstwie. *Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstw*, Nr 6/2006, s. 3-10

⁵ Oslo Manual. Proposed Guidelines for Collecting and Interpreting Data, OECD, 2005

- procesowe – dotyczą wprowadzenia nowych metod produkcji czy dostaw lub ich znaczącego ulepszenia;
- marketingowe – dotyczą wprowadzenia nowych metod prowadzenia działań marketingowych, sposobach promocji oraz sposobach ustalania cen;
- organizacyjne – dotyczą wprowadzenia nowych sposobów organizacji działalności przedsiębiorstwa, organizacji miejsca pracy czy kształtowania relacji z otoczeniem.

Najszerze zastosowanie w rolnictwie mogą znaleźć innowacje produktowe ze względu na stosunkową łatwość ich wprowadzenia. Innowacyjne rozwiązanie (produkt, proces, marketing lub organizacja) może być wynikiem własnej działalności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstwa, współpracy z innymi przedsiębiorstwami i instytucjami lub może być wynikiem zakupu wiedzy w postaci niematerialnej (patenty, licencje, oprogramowanie, know-how, usługi o charakterze technicznym, marketingowym, organizacyjnym, szkoleniowym itp.) lub materialnej (maszyny i urządzenia o podwyższonych parametrach).

Istnieje kilka barier hamujących rozwój innowacyjności w rolnictwie. Sektor rolnictwa oparty jest na wykorzystaniu zasobów naturalnych, co jeż samo z siebie narzuca pewne ograniczenia. Czynnikiem ograniczającym innowacyjność w rolnictwie europejskim jest wysoka średnia wieku grupy zawodowej rolników oraz niższy poziom wykształcenia w porównaniu z mieszkańcami miast. Mierzalną barierą nie podejmowania działań innowacyjnych przez rolników jest brak środków finansowych. Dlatego oprócz kredytów preferencyjnych ważne rolę w pobudzaniu innowacyjności na obszarach wiejskich może odegrać wsparcie udzielane w ramach funduszy UE, a zwłaszcza w ramach instrumentów WPR.

Badacze mówią też o rozdziwku między wynikami badań a zastosowaniem innowacyjnych rozwiązań w praktyce gospodarki rolnej. Wdrażanie nowych rozwiązań jest zbyt powolne, a społeczność naukowa nie jest w wystarczającym zakresie informowana o faktycznych potrzebach rolników. W konsekwencji ważne innowacje nie są wdrażane w koniecznym wymiarze, a istotne dziedziny badań naukowych nie zawsze przyciągają uwagę, na jaką zasługują.

Miejsce innowacyjności w polityce Unii Europejskiej

Podnoszenie wydajności zasobów przez innowacyjność zostało ogłoszone jako jedna z szandarowych inicjatyw Unii Europejskiej, dzięki której realizowany ma być cel „Europa 2020” - inteligentnego, zrównoważonego rozwoju oraz rozwoju sprzyjającemu społecznemu włączeniu.⁶ Innowacyjność będzie realizowana przez ‘Unię Innowacji’.⁷ Dokumentem finansowym wdrażającym Unię Innowacji jest Horizon 2020.

Wspieranie innowacyjności ma się odbywać w szczególności poprzez dofinansowywanie badań naukowych. Wspieranie badań naukowych na poziomie Unii

⁶ Komunikat Komisji Roadmap for a resource-efficient Europe (Mapa drogowa dla Europy oszczędzającej zasoby) z 20 września 2011 r.

⁷ Pozycja finansowana w ramach działania Współpraca, więcej o 7PR w decyzji Decyzja nr 1982/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. dotycząca siódmego programu ramowego Wspólnoty Europejskiej w zakresie badań, rozwoju technologicznego i demonstracji (2007-2013)

Europejskiej odbywa się w obecnej perspektywie w ramach 7 Programu Ramowego 2007-2013 (ok. 54 mld euro budżetu). Wsparcie badań finansowe z budżetu unijnego systematycznie wzrasta, finansowanie 7 PR w porównaniu z 6 PR uległo potrojeniu. Z punktu widzenia sektora rolnictwa istotne jest, że w budżecie 7PR przewidziano pozycję żywność, rolnictwo, biotechnologia (1,935 mld euro).

W nowej perspektywie finansowej UE, wszystkie dotychczasowe instrumenty dotyczące finansowania badań i innowacji, będą działały wspólnie w ramach Common Strategic Framework for Research and Innovation COM(2011) 48 of 9 Feb 2011 (80 mld EUR). Propozycje legislacyjne na nową perspektywę finansową przewidują podniesienie finansowania badań w obszarze żywność, rolnictwo, biotechnologia do 5,1 mld euro.

W następstwie założeń strategii UE 2020, również w ramach kierunków rozwoju „WPR do 2020 r.”⁸ zwraca się uwagę, że innowacje są niezbędne, aby rolnictwo UE przygotować na przyszłość. W efekcie przewiduje się zwiększone wsparcie ze środków publicznych w ramach WPR na działania innowacyjne oraz wspierające innowacyjność w rolnictwie. Należy jednocześnie zauważyć, że dotychczas szereg działań wspieranych przez WPR miało charakter proinnowacyjny, pomimo że nie było to mocno artykułowane.

Finansowanie innowacyjności w ramach II filara WPR w PROW 2007-2013

W dotychczasowych programach rozwoju obszarów wiejskich (również PROW 2007-2013) brak jest systemowego wsparcia innowacyjności. Poszczególne działania w różnym stopniu przyczyniały się do rozwoju innowacyjności.

W ramach osi 1 PROW oferowane jest wsparcie poprzez finansowanie rozwoju nowych produktów i usług, zachęcanie do nowych metod pracy oraz ułatwianie dostępu do alternatywnych rynków i technologii. Znalazły się tam działania, których celem jest pogłębianie wiedzy specjalistycznej posiadanej przez rolników i leśników, dzięki kształceniu zawodowemu, dostarczaniu informacji i usługom doradczym. Przewidziane jest też znaczne wsparcie na inwestowanie w nowe technologie oraz wspieranie współpracy między rolnikami, przemysłem przetwórczym i innymi podmiotami w zakresie rozwoju nowych produktów i technologii. W celu podniesienia jakości i bezpieczeństwa produktów rolnych, preferuje się podejście oparte na współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami i podmiotami badawczymi. Konkretna pomoc na współpracę w rozwijaniu nowych produktów rolnych i leśnych jest udzielana w ramach działania 124. Dofinansowanie przeznaczone jest na badania i opracowanie nowych produktów, procesów lub technologii oraz prace związane z ich wdrożeniem. Działanie to istotnie przyczynia się do wprowadzania innowacji w różnych krajach⁹.

⁸ Komunikat Komisji Do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. WPR do 2020 r.: sprostac wyzwaniom przyszłości związanym z żywnością, zasobami naturalnymi oraz aspektami terytorialnymi. Bruksela, 18.11.2010., KOM(2010) 672 wersja ostateczna

⁹ W Polsce działanie 124 nie zostało włączone do PROW 2007-2013.

Wsparcie w ramach osi 2 poprzez różne działania, przeznaczone jest na rozwiązywanie problemów środowiskowych. Pozwala ono na zwiększanie różnorodności biologicznej poprzez ochronę roślinności, utrzymanie użytków zielonych i ekstensywnych form produkcji rolnej, poprawę wydajności gospodarki wodnej, ponadto przyczynia się do sekwestracji węgla i ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Wkład działań osi 2 w innowacyjność jest często utożsamiany z poszukiwaniem nowych metod i technologii, mających na celu poprawę warunków życia na obszarach wiejskich, ochronę środowiska i zdrowia mieszkańców.

Oś 3 europejskiej polityki rozwoju obszarów wiejskich oferuje społecznościom wiejskim różne możliwości pomocy w odnalezieniu własnej drogi do nowoczesnego i zrównoważonego rozwoju. Taki rozwój wymaga współpracy, eksperymentowania, systematyzowania praktyk, transferu wiedzy oraz szkoleń. Środki dostępne w ramach osi 3 mogą być przeznaczone na wspieranie innowacyjnych pomysłów i dzięki temu wywierać długoterminowy wpływ na funkcjonowanie społeczności na obszarach wiejskich.

Innowacyjność i kreatywność były ważnymi celami podejścia Leader od samego początku funkcjonowania tej wspólnotowej inicjatywy. Ponieważ podejście to może być obecnie stosowane we wszystkich trzech osiach tematycznych polityki rozwoju obszarów wiejskich, mówimy o jego włączeniu do głównego nurtu programowania. Innowacyjność podejścia Leader wynika zarówno z metody projektowania i wdrażania instrumentu, jak i z konkretnych projektów realizowanych na poziomie lokalnym.

Jednym z podstawowych celów działalności lokalnych grup działania w ramach inicjatywy Leader jest promowanie innowacyjności. Poszukując innowacyjnych pomysłów na działania, mogą one koncentrować się na zbadaniu potrzeb na poziomie lokalnym, a także poznaniu przykładów dobrych praktyk, które zostały już sprawdzone w innych regionach. Współpraca odgrywa zasadniczą rolę w przekazywaniu wiedzy pomiędzy funkcjonującymi LGD oraz we wprowadzaniu nowatorskich rozwiązań dostosowanych do warunków lokalnych.

Innowacyjność w propozycjach legislacyjnych WPR po 2013 roku

W propozycjach KE10 można wyodrębnić cztery elementy, które mają przyczynić się do wzrostu znaczenia badań i innowacji w europejskim rolnictwie:

- kontynuacja wsparcia działań proinnowacyjnych w ramach II filara WPR, tj. inwestycji, rozwoju działalności, współpracy w rozwijaniu nowych produktów, procesów i technologii w rolnictwie i sektorze spożywczym, jak również usprawnienie działania systemu usług doradczych dla rolników (rozszerzenie ich dostępności, zakresu i skuteczności);
- stworzenie sieci europejskiego partnerstwa innowacyjnego (EPI) na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa wspieranej w ramach II filara WPR¹¹;

¹⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), Bruksela, dnia 12.10.2011., KOM(2011) 627 wersja ostateczna

¹¹ European Innovation Partnership (EIP) "Agricultural Productivity and Sustainability"

ustanowienie nagrody za innowacyjną współpracę lokalną na obszarach wiejskich w ramach II filara WPR (fundusz 30 mln euro);

- zwiększenie budżetu na badania w rolnictwie i gospodarce żywnościowej w ramach nowego programu badań i innowacji (Horizon 2020) do 4,152 mld euro.

Propozycje legislacyjne przewidują szeroki zakres wsparcia w ramach działań „Transfer wiedzy i działania informacyjne” oraz „Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i zastępstw”. Wsparcie związane z transferem wiedzy ma obejmować działania w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności (szkolenia, warsztaty, coaching), działania informacyjne i demonstracyjne, krótkoterminową wymianę zarządzających gospodarstwami oraz wizyty studyjne. Doradztwo z kolei ma na celu poprawę efektywności gospodarczej i środowiskowej gospodarstw, przedsiębiorstw lub inwestycji, zwiększenia ich przyjazności dla klimatu oraz odporności na zmiany klimatyczne. Do innych proinnowacyjnych działań można zaliczyć wsparcie inwestycji, rozwoju działalności oraz szeroko rozumianej współpracy. Środkiem mającym szczególne znaczenie dla ułatwienia transferu wiedzy i innowacji jest działanie „Inwestycje w nowe technologie w dziedzinie leśnictwa oraz w przetwarzanie i wprowadzanie do obrotu produktów leśnych”. Projekt rozporządzenia przewiduje szczególnie szeroki zakres wsparcia różnych form współpracy. Działanie przeznaczone jest dla rolników, badaczy, doradców i przedsiębiorstw rolno-spożywczych, którzy chcą współpracować w ramach łańcucha żywnościowego. Wsparcie będzie dotyczyło rozwoju nowych produktów, praktyk, procesów i technologii w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym. Dofinansowanie będzie dotyczyło tworzenia klastrów i sieci (w tym grup operacyjnych EPI).

Jeśli chodzi o wprowadzenie nowego rozwiązania, jakim jest sieć partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa, to było ono podyktowane niedostatecznym przepływem informacji pomiędzy różnymi aktorami (rolnikami, doradcami, przedsiębiorstwami, naukowcami). Głównym celem europejskiego partnerstwa innowacyjnego będzie promowanie konkurencyjnego i zrównoważonego rolnictwa, które osiąga więcej przy mniejszych nakładach i funkcjonuje w harmonii ze środowiskiem naturalnym¹². W ramach głównego celu wyznaczone zostały dwa zadania europejskiego partnerstwa innowacyjnego:

- odwrócenie do 2020 r. trendu zmniejszania się wzrostu wydajności sektora rolnego mierzonej jako łączna produktywność czynników produkcji (poprawa wydajności i efektywności);
- utrzymanie do 2020 r. funkcjonalności gleb¹³ na zadowalającym poziomie (produkcja zrównoważona).

Cele operacyjne europejskiego partnerstwa innowacyjnego obejmują skuteczne budowanie pomostów między nowatorskimi badaniami i technologiami a zainteresowanymi stronami, w tym rolnikami, przedsiębiorstwami, podmiotami branżowymi, podmiotami świadczącymi usługi doradcze i organizacjami

¹² European Commission: Communication on the European Innovation Partnership „Agricultural Productivity and Sustainability”, 29.2.2012., COM(2012) 79

¹³ Funkcjonalność gleb obejmuje zdolności produkcyjne gruntów, kluczowe funkcje gleb w kontekście łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej oraz w odniesieniu do stabilności ekosystemowej.

pozarządowymi. Powinno to pomóc w znajdowaniu przełożenia wyników badań na rzeczywiste innowacje, szybszym wdrażaniu innowacji w praktyce, systematycznym przekazywaniu informacji zwrotnych dotyczących potrzeb badawczych z poziomu praktycznego do poziomu nauki, ożywianiu wymiany wiedzy i podnoszeniu świadomości w zakresie konieczności wspólnych wysiłków na rzecz inwestowania w innowacje służące zrównoważonemu rozwojowi. Zakłada się, że europejskie partnerstwo innowacyjne na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa przyczyni się do:

- efektywnego wykorzystania zasobów, wzrostu wydajności oraz obniżenia emisji w sektorze rolnictwa;
- zapewnienia stabilnych dostaw żywności, pasz i biomateriałów;
- lepszej ochrony środowiska, adaptacji oraz przeciwdziałania zmianom klimatu;
- poprawy jakości i bezpieczeństwa żywności oraz zdrowszego stylu życia;
- ścisłej współpracy pomiędzy nauką a rolnikami, przedsiębiorcami i doradcami skutkującej prowadzeniem innowacyjnych produktów i technologii.

Realizacja działań innowacyjnych będzie prowadzona poprzez grupy operacyjne, będące kluczowymi podmiotami wykonawczymi, składającymi się z rolników, naukowców, doradców, organizacji pozarządowych lub przedsiębiorstw. Grupy operacyjne będą powstawały wokół konkretnych tematów i będą realizowały projekty mające na celu testowanie i stosowanie innowacyjnych praktyk, procesów, produktów, usług i technologii. Na poziomie transgranicznym i unijnym grupy operacyjne będą działały poprzez inicjatywy klastrowe, centra innowacji oraz duże projekty pilotażowe i demonstracyjne.

W ramach systemu nagród za innowacyjną współpracę finansowane będą projekty współpracy z udziałem co najmniej dwóch podmiotów, które znajdują się w różnych państwach członkowskich i realizują lokalne innowacyjne koncepcje. Tematyka wniosków musi być związana z jednym z priorytetów UE w zakresie rozwoju obszarów wiejskich i musi być odpowiednia do wdrożenia poprzez współpracę na poziomie transnarodowym. Procedura wstępnej selekcji będzie przeprowadzana za pośrednictwem krajowej sieci obszarów wiejskich, natomiast KE przyzna 50 nagród dla najlepszych projektów. Maksymalna wysokość nagrody dla projektu będzie wynosiła 100 000 EUR.

Na podstawie wkładu zainteresowanych stron i badaczy oraz przekazanych przez nich informacji wybrano kilka orientacyjnych priorytetowych obszarów badań i innowacji, które aczkolwiek nie wyczerpują praktycznego zakresu możliwych działań innowacyjnych:

- zwiększenie wydajności i bardziej efektywne gospodarowanie zasobami w rolnictwie;
- innowacje wspierające gospodarkę ekologiczną;
- różnorodność biologiczna, usługi ekosystemowe i funkcjonalność gleb;
- innowacyjne produkty i usługi w zintegrowanym łańcuchu dostaw;
- jakość i bezpieczeństwo żywności oraz zdrowy styl życia.

Oczekuje się, że znaczny wkład w dyskusję i opracowanie spójnych i odpowiednich kierunków tematycznych wniosą inicjatywy w sprawie wspólnego planowania (JPI),

Stały Komitet ds. Badań Naukowych w Dziedzinie Rolnictwa (SCAR), programy ERA-NET¹⁴ oraz europejskie platformy technologiczne.

Podsumowanie

Innowacje są niezbędne, aby przygotować rolnictwo UE do nowych wyzwań, takich jak bezpieczeństwo żywnościowe, zmiany klimatyczne lub niedobory wody. W najbliższych dziesięcioleciach nastąpi drastyczny wzrost globalnego popytu na żywność, któremu będzie towarzyszyć zwiększenie zapotrzebowania na paszę, włókno, biomasę i biomateriał. Obecnie istnieje rozdźwięk między wynikami badań, a zastosowaniem innowacyjnych rozwiązań w praktyce gospodarki rolnej, a wdrażanie nowych rozwiązań jest zbyt powolne.

Analiza nowych propozycji legislacyjnych prowadzi do wniosku, że pomimo zaproponowania kilku nowych rozwiązań, nie przewiduje się nowych instrumentów wspierających innowacyjność. Innowacyjność będzie wspierana w ramach wszystkich działań PROW. Warty podkreślenia jest fakt, że w przewidziano 100% współfinansowania z EFRROW dla działań o znaczącym wkładzie w innowacje istotne dla wydajnego i zrównoważonego rolnictwa.

Propozycje legislacyjne przewidują też rozszerzenie zakresu wsparcia i odbiorców usług doradczych. Powinno to przyczynić się do lepszego wykorzystania środków przeznaczonych na doradztwo oraz zwiększyć dostępność tych usług. Ponadto do szerszego wdrażania innowacji przyczyniać ma się zachęcanie rolników do współpracy, zrzeszania się w organizacje producentów, pomoc w tworzeniu klastrów i sieci oraz stworzenie instrumentów wsparcia dla rozwiązań innowacyjnych wdrażanych poprzez te organizacje.

Większą innowacyjnością powinno też skutkować zainicjowanie tworzenia sieci partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa, które ma połączyć wysiłki naukowców i producentów. Celem operacyjnym partnerstwa będzie skuteczne budowanie pomostów między nowatorskimi badaniami i technologiami a zainteresowanymi stronami, w tym rolnikami, przedsiębiorstwami, podmiotami branżowymi, podmiotami świadczącymi usługi doradcze i organizacjami pozarządowymi. Powinno to pomóc w znajdowaniu przełożenia wyników badań na rzeczywiste innowacje. Nie należy się jednak spodziewać, że wprowadzenie nowego instrumentu w formie partnerstwa innowacyjnego w istotny sposób wpłynie na poprawę wydajności produkcji rolnej w UE (główny cel partnerstwa). Aby zrealizować ten cel niezbędne jest większe wsparcie dla badań.

Literatura

1. Agricultural Outlook 2012. OECD-FAO
2. European Commission: Communication on the European Innovation Partnership „Agricultural Productivity and Sustainability”, 29.2.2012., COM(2012) 79
3. Komunikat Komisji. Roadmap for a resource-efficient Europe z 20 września 2011 r.

¹⁴ Programy ERA-NET wspierają współpracę i koordynację działań badawczych na poziomie krajowym lub regionalnym

4. Komunikat Komisji Do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów. WPR do 2020 r.: sprostać wyzwaniom przyszłości związanym z żywnością, zasobami naturalnymi oraz aspektami terytorialnymi. Bruksela, 18.11.2010., KOM(2010) 672 wersja ostateczna
5. Oslo Manual. Proposed Guidelines for Collecting and Interpreting Data, OECD, 2005
6. Popławski W.: Wiedza w innowacyjnym przedsiębiorstwie. Ekonomika i Organizacja Przedsiębiorstw, Nr 6/2006
7. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW), Bruksela, dnia 12.10.2011., KOM(2011) 627

Summary

According to documents outlining economic strategy of the European Union, innovation is the key issue in achieving intelligent and sustainable growth. Strategic assumptions reflect in the policy measures and funds promoting innovation in the new financial perspective in EU for 2014-2020. The aim of the article was a critical analysis of existing and future measures and schemes supporting innovation within the Common Agricultural Policy framework.

Informacje o autorach:

dr Edmund Giejbowicz,

Sekcja Analiz Ekonomicznych Polityki Rolnej
Fundacja Programów Pomocy dla Rolnictwa FAPA
ul. Wspólna 30
00-930 Warszawa
e-mail: e.giejbowicz@fapa.org.pl

dr Aleksandra Chlebicka,

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
Wydział Nauk Ekonomicznych
ul. Nowoursynowska 166
02-787 Warszawa
e-mail: aleksandra_chlebicka@sggw.pl